

Penktadienio
uostas 2

JAUSMŲ KLASIKA

LISA
KLEYPAS

Lietaus
Sešėlio
kelias

✓ Lietaus ✓ Šešėlio kelias

LISA KLEYPAS

Lietaus Šešėlio kelias

Romanas

Vilnius
2020

*Skiriu Jennifer Enderlin,
dėkodama už išvalgumą, kantrybę ir padaršinimą.
Tu – dovana, kurios niekada nelaikysiu savaime
suprantama duotybe.
Visada tave mylėsiu.
L. K.*

Padėka

Kaip visada, esu be galo dėkinga daugybei žmonių, padėjusių širdyje glūdėjusias mintis paversti spausdintais žodžiais, ypač – nuostabiam agentui Melui Bergeriui ir redaktorei Jennifer Enderlin, nusipelnusiems visų man žinomų giriamųjų būdvardžių. Didžiulę padėką siunčiu brangiausiems draugams iš „St. Martin’s Press“ leidyklos: Matthew’ui Shearui, Sally Richardson, Lisai Senz, Johnui Murphy’ui, Nancy Trypuc, Sarah Goldstein, Sarai Goodman, Johnui Karle’ui, Olgai Grlic, Jessicai Preeg, Mattui Baldacci, Anne Marie Tallberg, Brianui Helleriui ir visai pardavimo komandai.

Nebūčiau apsiėjusi ir be išpūdingą darbą nuveikusių žmonių draugystės. Man padėjo Cindy Blewett iš „Truly Texan“ internetinės amatininkų svetainės, Sheila Clover ir Michaelis Milleris (reklaminių klipų kūrėjai iš „Circle of Seven Productions“), Kim Castillo iš „Author’s Best Friend“ reklamos agentūros. Nepaprastai džiaugiuosi galėjusi pasinaudoti tokių profesionalų pagalba.

Dėkoju mielosioms draugėms rašytojoms: Christinai Dodd, Teresai Medeiros, Eloisai James, Connie Brockway ir Emily March, padedančioms man dvasiškai, kūrybiškai, profesiskai ir visaip kitaip.

Likimas mane apdovanojo proga susidraugauti su keletu pačių mieliausių, pačių šauniausių planetos žmonių: Cristi Swayze, Richu ir Amy Kittingeriais, Tonia Boze, Sue Carlson, Ellyn Ginsburg ir Lynda Lehner.

Dėkoju Iretai ir Harrellui Ellisams už palaikymą, meilę ir puikius patarimus.

Ypatingos padėkos nusipelno mano vyras Gregas – ištikimasis didvyris ir numylėtasis asmeninis fotografas – ir du nuostabūs vaikai, džiuginantys mane kiekvieną dieną.

1

Kai Liusė Marin sulaukė septynerių, nutiko trys dalykai: susirgo mažoji sesutė Elisė, Liusė parengė pirmąjį gamtos mokslų mugės projektą ir sužinojo, kad stebuklą esama. Tiksliau tariant, suprato pati gebanti kurti stebuklus. Visam likusiam gyvenimui Liusė įsidėmėjo, kad įprastus ir nepaprastus dalykus skiria tik vienas žingsnis, vienas atodūsis, vienas širdies dūžis.

Deja, tokios žinios nesuteikė nei drąsos, nei ryžto. Tik ne Liusei. Ji tapo atsargi. Uždara. Juk prisipažinęs apie magiškas galias, kurių negali valdyti, prisipažintum esąs kitoks. Net septynmečiui aišku: niekas nenorėtų peržengti ribos, skiriančios normaliuosius nuo „kitokių“. Visi nori pritapti. Deja, kad ir kaip stengtumeisi išsaugoti paslaptį, pakanka vien žinoti apie ją, kad išsiskirtum iš kitų.

Ji taip ir nesuprato, kodėl stebuklai nutinka, kokia įvykių seka paskatino pirmąjį magijos proveržį. Nusprendė, kad viskas prasidėjo tą rytą, kai Elisė pabudo sustingusiu kaklu, karščiuojanti ir išberta ryškiai raudonais taškeliais. Vos tik

išvydusi dukterį, mama riktelėjo tėvui, kad šis nedelsdamas skambintų gydytojui.

Sąmyšio namuose išgąsdinta Liusė vienais naktiniais marškinukais sėdėjo ant virtuvės kėdės, o jos širdelė tvaskėjo lyg pašėlusį. Tėtis taip niršiai tęskė telefono ragelį, kad tas net išsoko iš plastikinio lizdo.

– Susirask batukus, Liuse. Paskubėk, – įprastai ramus tėčio balsas užlūžo tariant paskutinį žodį, o veidas mirtinai išblyško.

– Kas atsitiko?

– Mudu su mama vežame Elisę į ligoninę.

– Ar aš važiuosiu kartu?

– Šiandien pabūsi su ponja Gaisler.

Vos išgirdusi apie kaimynę, pratrūkdavusią šaukti kaskart, kai tik dviračiu važinėjanti mergaitė atsidurdavo šalia jos pievelės, Liusė pasipriešino:

– Nenoriu. Ji baisi.

– Ne dabar, Liuse, – tėvas apdovanojo dukterį tokiu žvilgsniu, kad žodžiai užstrigo jai gerklėje.

Jie nuskubėjo prie automobilio. Mama apglėbė Elisę lyg kūdikį ir įsitaisė ant užpakalinės sėdynės. Sesuo taip šiurpiai aimanavo, kad Liusė užsikimšo ausis. Priglaudusi kojas prie bjauriai lipnios dirbtinė oda aptrauktos sėdynės ji susirangė į kiek įmanoma mažesnę kamuolėlį. Palikę Liusę prie ponios Gaisler namo, tėvai nurūko neįtikėtinu greičiu. Ant įvažos ke-liuko liko tik juodos miniveno padangų žymės.

Kol ponja Gaisler aiškino Liusei, esą jos namuose nevalia nieko liesti, moters veidas raukšlėjosi lyg apsauginės žaliuzės. Kaimynės namas buvo kimšte prikimštas senų daiktų. Ore tvyrojo malonus suplėkusių senų knygų ir citrininio baldų poliravimo

skysčio kvapas. Buvo tylu lyg bažnyčioje, jokių televizoriaus garsų, jokios muzikos, jokių balsų ar skambančio telefono.

Liusė tyliai lyg pelytė kiūtojo ant brokatu apmuštos sofas ir stebėjosi į atsargiai ant stalelio išdėliotą stiklinį arbatos servizą. Tokio stiklo Liusė kaip gyva nebuvo regėjusi. Kiekvienas puodelis ir lėkštelė žaižaravo įvairiausiomis spalvomis, stiklą puošė gausybė auksaspalvių spiralių ir gėlių. Pastebėjusi, kad žvelgiant iš skirtingų kampų atspalviai kinta, Liusė lyg pake-rėta suklupo ant grindų ir kraipė galvelę į vieną ir kitą pusę.

Ponia Gaisler sustojo tarpduryje ir trumpai nusijuokė. Mo-
ters juokas priminė vandeniu užpiltų ledukų traškesį.

– Tai – meninis stiklas, – tarė ji. – Pagamintas Čekoslovaki-
joje. Šį servizą mūsų šeima saugo jau šimtą metų.

– Kaip jame atsidūrė vaivorykštė? – prislopinusi balselį
paklausė Liusė.

– Į išlydytą stiklą stiklapūčiai įliejo metalo ir spalvų.

Liusė apstulbo.

– Kaip lydomas stiklas?

Bet ponia Gaisler jau buvo pavargusi nuo šnekų.

– Vaikai užduoda pernelyg daug klausimų, – pareiškė ji ir
sugrįžo į virtuvę.

Netrukus Liusė sužinojo, kas susargdino jos penkiametę
sesutę. Tą bjaurastį vadino meningitu. Tai reiškė, kad Elisė
namo sugrįš paliegusi ir išvargusi. Liusė privalės gražiai elgtis
ir ja rūpintis, neįjaukti namų. Tai taip pat reiškė, kad ji negalės
ginčytis su Elise ar kaip nors kitaip ją liūdinti. „Ne dabar“, – be
paliovos kartojo tėvai.

Atėjo ilga, rami, niūri vasara, be įprastų žaidimų su kitais
vaikais, išvykų su palapinėmis, negrabiai suręstų limonado

kioskelių. Elisės liga tarytum pavertė ją visa ko centru, aplink kurią, lyg nestabilios planetos savo orbitose, nerimastingai sukosi kiti šeimos nariai. Prabėgus kelioms savaitėms, kai sesuo grįžo iš ligoninės, jos kambaryje susikaupė daugybė naujų žaisliukų ir knygų. Elisei leisdavo bėgioti aplink stalą per pietus, niekada nevertė sakyti „ačiū“ ar „prašau“. Net sukimšusi didžiausią torto gabalą ar atsigulusi miegoti vėliau už kitus vaikus, Elisė nesijautė patenkinta. Visko pertekusiai mergaitei sąvoka „per daug“ negaliojo.

Marinai gyveno Siatle, Balardo rajone, kuriame kadaise įsikūrė lašišas žvejojė ir konservų fabrikuose plušėję skandinavai. Balardas augo ir plėtėsi, skandinavų jame sumažėjo, bet kitados čia gyvenę žmonės visame mieste paliko savo pėdsakų. Liusės mama gamino pagal protėvių iš Skandinavijos paliktus receptus... „gravlaksą“ – cukrumi ir krapais pagardintą sūdytą lašišą... keptus kiaulienos suktinukus su imbieru ir džiovintomis slyvomis... „krumkeikus“ – kardamonu kvepiančius, medinio šaukšto rankena į tobulus kūgelius susuktus vaflius. Liusė mėgo padėti mamai virtuvėje – ypač todėl, kad Elisė visai nesidomėjo maisto gamyba ir nė artyn nosies nekišdavo.

Vasarą pakeitė vėsus ruduo, mokykloje prasidėjo pamokos, bet padėtis namuose nėmaž nepakito. Elisė vėl jautėsi puikiai, tačiau šeima, regis, tebesilaikė mergaitei sergant susikurtų taisyklių. „Neliūdink sesers. Duok jai, ko prašo.“ Kai Liusė pamėgino skųstis, mama atrėžė dar niekada anksčiau negirdėtu tonu:

„Kaip tau *ne gėda* pavydėti, Liuse. Tavo sesuo vos nemirė. Ji siaubingai kentėjo. Tau nepaprastai pasisekė, kad nepatyreit to, ką teko išgyventi Elisei.“

Liusę dar ilgai persekiojo cikliškai, lyg užsitęsusi karštinė, atsinaujinanti kaltė. Prieš išgirdama tokius atžarius motinos

žodžius, ji nežinojo, kaip įvardyti tą įkyrų jausmą – tarsi kas viduje virpintų smuiko stygas, – bet dabar suprato. Tai pavydas. Nors neišmanė, kaip šio jausmo atsikratyti, suvokė: prabilti apie jį šiukštu nevalia.

Tomis dienomis Liusei neliko nieko kito, tik laukti, kol gyvenimas sugrįš į senas vėžes. Bet niekas nepasikeitė. Nors mama tikino mylinti dukteris vienodai, tik skirtingai parodanti joms savo meilę, Liusė nesiliovė galvojusi, kad tas būdas, kuriuo mama myli Elisę, kur kas geresnis.

Liusė dievino mamą. Lietingomis dienomis ši visada prisimanydavo įdomiausių užsiėmimų ir neprieštaraudavo, jei dukteriai šaudavo į galvą jos drabužinėje išsimatuoti drabužius ir aukštakulnius batelius. Deja, dabar mamos žaismingumas išblėso, jį užgožė kažkoks paslaptingas liūdesys. Kartais, įbėgusi į kambarį, Liusė aptikdavo mamą užsigalvojusią, įsistebeilijusią kažin kur į sieną.

Retkarčiais, anksti ryte, Liusė ant pirštų galiukų įtipendavo į tėvų miegamąjį, įsiropšdavo į lovą šalia mamos ir abi susiglaudusios po jaukiaus patalais šildydavo jos ledines basas pėdutes. Sumojęs, kad lovoje įsitaisė ir Liusė, tėtis suirzdavo, burbtelėdavo, esą ji turinti grįžti į savo kambarį.

„Dar trupučiuką, – sumurmėdavo mama, tvirtai apkabinusi dukterį. – Man patinka tokia dienos pradžia.“

Liusė dar labiau prie jos priglusdavo.

Tačiau, jei Liusė mamą kuo nors nuvildavo, sulaukdavo nelabai malonių pasekmių. Jei namus pasiekdavo mokytojų pastabos, kad Liusė plepėjo per pamokas, gavo prastą įvertinimą už matematikos kontrolinį arba atmetinai pasirengė pianino pamokai, mama užsirūstindavo, kietai suspausdavo lūpas. Liusė niekaip neįstengė suprasti: kodėl ji privalo

nusipelnęti tai, ką Elisė gauna be jokių pastangų? Išsikapsčiusi iš vos tragiškai nepasibaigusios ligos, Elisė augo išpaikinta ir neklusni. Elgėsi bjauriai, pertraukinėdavo pokalbius, per vakarienę žaisdavo su maistu, lupdavo daiktus iš kitų žmonių rankų, bet niekas į tai nekreipė dėmesio.

Vieną vakarą Marinai susiruošė pavakarieniauti restorane. Dukterims prižiūrėti pakvietė auklę, tačiau Elisė taip sriūbavo ir klykė, jog galiausiai tėvai atšaukė staliuko rezervaciją ir pasiliko namie, kad tik ją nuramintų. Užsisakė picą ir, tebevilkdami puošniaisiais drabužiais, vakarieniavo virtuvėje. Žėrėjo mamos papuošalai, jų atspindėtos šviesos blyksniai išmargino virtuvės lubas.

Elisė čiupo picos gabalą ir nudrožė į svetainę žiūrėti animacinių filmukų. Liusė paėmė savo lėkštę ir patraukė paskui seserį.

„Liuse, – sustabdė ją mama. – Nevalia pakilti nuo stalo, jei nebaigai valgyti.“

„Bet Elisė valgo svetainėje.“

„Ji maža ir dar nieko nesupranta.“

Netikėtai į pokalbį įsiterpė Liusės tėtis:

„Elisė vos dvejis metais jaunesnė už Liusę. Ir, kiek pamenu, Liusei niekada neleisdavome vaikštinėti per vakarienę.“

„Elisė iki šiol nepriaugo svorio, kurio neteko sirgdama meningitu, – šiurkščiai atšovė motina. – Liuse, grįžk prie stalo.“

Nuo tokios neteisybės Liusės gerklę lyg kas spaustuvais suveržė. Nešina savo lėkšte ji kaip įmanydama lėčiau slinko prie stalo, vildamasi, kad tėtis ją apgins. Tačiau jis tik pakraipė galvą ir nebeįtarė nė žodžio.

„Skanumėlis, – linksmi pasakė mama, atsikandusi picos ir nutaisiusi tokią išraišką, lyg ką tik būtų paragavusi rečiausio gardėsio. – Kaip tik tai, ko šiandien ir reikėjo. Išties, visai nenorėjau į tą restoraną. Namuose valgyti kur kas jaukiau.“

Liusės tėtis nieko neatsakė. Skrupulingai sukramtęs picos gabalėlį, nunešė lėkštę į plautuvę ir nuėjo ieškoti savo mobiliojo telefono.

– Mokytoja liepė tau perduoti šita, – Liusė ištiesė mamai popieriaus lapelį.

– Ne dabar, Liuse. Ruošiu valgyti, – Čerisė Marin peiliu ant lentelės smulkino saliero stiebą, kruopščiai dalijo jį pusapvaliais gabalėliais. Pamačiusi, kad Liusė kantriai lūkurioja, motina žvilgtelėjo į mergaitę ir atsiduso. – Pati pasakyk man, kas tai, mieloji.

– Nurodymai dėl antrojų mokslo mugės. Turime tris savaites projektui parengti.

Supjausčiusi salierą, Liusės mama padėjo peilį ir paėmė popieriaus lapą. Perskaičiusi raštelį suraukė antakius.

– Tas projektas atims daug laiko. Ar visi mokiniai privalo dalyvauti?

Liusė linktelėjo.

Mama pakraipė galvą.

– Jei tik tie mokytojai žinotų, kiek laiko sugaišta tėvai atlikdami tokias užduotis.

– Mamyte, tau nieko nereikės daryti. Visą darbą atliksiu aš pati.

– Juk kas nors turės palydėti tave į rankdarbių parduotuvę, nupirkti sulankstomą lentą pristatymui ir kitas priemones.

Negana to, reikės prižiūrėti tavo eksperimentus ir padėti pasiruošti pristatymui žodžiu.

Į virtuvę įėjo tėtis – kaip visada pavargęs po ilgos darbo dienos. Filipas Marinas skaitė astronomijos paskaitas Kalifornijos universitete, dirbo konsultantu NASA centre ir buvo taip užsiėmęs, kad dažnai pamanydavo į namus užsukęs tik pavišėti. Net ir laiku sugrįžęs vakarienės, dažniausiai visą vakarą prakalbėdavo su kolegomis telefonu, o žmona ir dvi jo dukterys valgydavo vienos. Jis nežinojo mergaičių draugių vardų, mokytojų, futbolo trenerių pavardžių, nekvaršino sau galvos jų dienotvarkių smulkmenomis. Todėl išgirdusi motinos žodžius Liuse nepaprastai nustebė.

– Liusei reikia tavo pagalbos rengiant mokslinį projektą. Aš ką tik pasižadėjau padėti Elisės darželio auklėtojai. Turiu begalę kitų rūpesčių, – mama pakišo Liusės tėvui raštelį ir nusisukusi subėrė susmulkintą salierą į ant viryklės stovintį sriubos puodą.

– Gerasis Dieve, – tėvas susiraukė ir perbėgo akimis lapeį. – Neturiu tam laiko.

– Teks atrasti, – atkirto Liusės mama.

– Gal paprašyti kurio nors studento pagalbos? – susimąstė Marinas. – Pridėčiau papildomą balą už užklasinę veiklą.

Motinos veidą iškreipė pikta grimasa, švelnių lūpų kampučiai įsitempė.

– Filipai. Mintis numesti savą vaiką koledžo studentui...

– Aš tik pajuokavau, – paskubomis patikino tėvas, nors Liuse suabejojo dėl jo ketinimų.

– Vadinasi, sutinki imtis šio projekto su Liuse?

– Regis, pasirinkimo neturiu.

– Tai padės jums sustiprinti ryšį.

Filipas nuolankiai dirstelėjo į dukterį.

– Ar mums reikia sustiprinti ryšį?

– Taip, tėveli.

– Gerai, tebūnie. Ar jau nusprendei, kokį eksperimentą norėsi atlikti?

– Parengsiu pranešimą, – atsakė Liuse. – Apie stiklą.

– O gal parenkime projektą apie kosmosą? Pastatytume saulės sistemos modelį arba aprašytume, kaip atsiranda žvaigždės...

– Ne, tėveli. Rašysiu apie stiklą.

– Kodėl?

– Taip reikia.

Stiklas užbūrė Liusę. Kasryt pusryčiaudama ji gėrėjosi šviesos prisodrinta stikline su sultimis. Kaip žaviai joje teliūskuoja ryškiaspalvis skystis, kaip lengvai stiklas perduoda karštį, šaltį, virpesius!

Tėtis nusivedė ją į biblioteką. Ten išrinkęs kelias suaugusiems skirtas knygas apie stiklą ir stikladirbystę, paaiškino Liusei, kad vaikiškose knygelėse reikiamos informacijos jie nerasia. Mergaitė sužinojo, kad medžiagos, kuriose molekulės sulipdytos lyg plytos rietuvėje, yra nepermatomos. Bet kai medžiagą sudaro laisvai judančios molekulės – kaip vandenyje, išlydytame cukruje ar stikle, – pro jų tarpelius įsiskverbia šviesa.

– Pasakyk man, Liuse, – paklausė tėtis, kai juodu klijavo diagramą ant sulankstomos lentos, – stiklas yra skystis ar kietasis kūnas?

– Tai skystis, kuriam būdingos ir kietojo kūno savybės.

– Tu tikra šaunuolė. Kaip manai, gal užaugusi tapsi mokslininke kaip ir aš?

Liusė papurtė galvą.

– Ir kuo gi tu norėtum būti?

– Stiklo menininke.

Liusė svajoto apie galimybę kurti daiktus iš stiklo. Naktimis ji sapnuodavo žėrinčią, pro ledinukų spalvos langus lūžtančią šviesą... sūkuriuojantį ir įvairiausių egzotiškų jūrų būtybių, paukščių ir gėlių pavidalus įgaunantį stiklą.

Tėvas suglumo.

– Vos vienas kitas žmogus išgyvena kurdamas meną. Tik labai garsūs menininkai užsidirba pakankamai.

– Vadinasi aš būsiu garsi menininke, – linksmi nusprendė mergaitė ir ėmė spalvinti raides lentoje.

Savaitgalį tėtis nusivežė Liusę į vietines stikladirbių dirbtuves. Rausvabarzdis vyrukas supažindino juos su savo amatu. Liusė stovėjo prie krosnies, priėjusi taip arti, kiek tik leido tėvas, ir spoksojo lyg užkerėta. Aukštoje temperatūroje išlydęs smėlį, barzdočius įsmeigė į lydinį ilgą metalinį strypą ir susuko skystą stiklą į švytintį raudoną gumulą. Oras prisipildė karšto metalo, prakaito, smilkstančių šlapių laikraščių (stikladirbiai jais liedsavo rankomis formuojamus stiklo gaminius), rašalo ir pelenų kvapų.

Sulig kiekviena stiklo porcija oranžinis, liepsnojantis kamuolys vis augo, stiklapūtys jį vis vartė ir kaitino. Užliejo mėlyno frito* sluoksni, įbėrė keramikos miltelių ir raičiodamas kamuolį ant plieninio stalo išskirstė spalvas.

Liusė žiūrėjo išpūtusi akis. Troško viską sužinoti apie šį paslaptinę procesą, išmokti visų įmanomų stiklo pjaustymo,

* Stiklo milteliai, naudojami glazūrų gamybai. (Čia ir toliau – vert. pastabos.)

lydymo, dažymo ir formavimo būdų. Jokios kitos žinios jai nebeatrodė tokios reikalingos, tokios svarbios.

Dirbtuvių parduotuvėje tėvas jai nupirko pūsto stiklo figūrėlę – tviskančiomis vaivorykštėmis išmargintą oro balioną, pakabintą žalvarinės vielos stovelyje. Tai buvo pati geriausia Liusės vaikystės diena.

Prabėgo keletas dienų. Vieną vakarą Liusė grįžo namo po futbolo treniruotės. Ankstyvos sutemos jau buvo nudažiusios dangų tamsiai violetine spalva. Perregimas debesų šydas priminė vaškinį slyvų apnašą. Sportinėmis kojineis aptemptomis, į plastikines blauzdų apsaugas išsprautomis ir lyg pagaliai pastirusiomis kojomis Liusė nuklibinkščiavo į savo kambarį. Ten degė naktinė lempelė. Šalia jos kažką pasičiupusi stypsojo Elisė.

Liusė nuvėrė ją rūsčiu žvilgsniu. Jau ne sykį draudė seseriai nekviestai lįsti į jos kambarį. Deja, atrodė, kad draudimas tik pavertė Liusės miegamąjį mėgstamiausia Elisės vieta. Jau ne sykį lėlės ir minkšti žaisliukai buvo atsidūrę neįprastose vietose, todėl ji įtarė, kad sesuo ir anksčiau buvo čia prasmukusi.

Išgirdusi Liusės aiktelėjimą, Elisė krūptelėjo, atsigrėžė, paleido rankose laikytą daiktą. Išsigandusios triukšmo abi mergaitės atšoko. Elisės veidelis kaltai išraudo.

Liusė bukai dėbojo į medines grindis nuklojusias žaižaruojančias šukes. Sudužo tėčio dovana, stiklinis oro balionas.

– Kodėl tu čia?! – negalėdama patikėti tuo, kas nutiko, nirsišiai užriko ji. – Čia *mano* kambarys! Šis daiktas buvo *mano*. Nešdinkis!

Tarp stiklo šukių sustingusi Elisė apsipylė ašaromis.

Sunerimusi dėl triukšmo į kambarį įpuolė mama.

– Elise! – ji metėsi prie dukters ir pakėlusi mergaitę nuo grindų nunešė toliau nuo duženų. – Mažyle, ar susižeidei? Kas nutiko?

– Liusė mane išgąsdino! – kūkčiojo Elisė.

– Ji sudaužė mano stiklinę figūrėlę, – tūžmingai atrėžė Liusė. – Nekviesta įsibrovė į mano kambarį ir ją sudaužė.

Motina laikė Elisę, glostė jai plaukus.

– Svarbiausia, kad nė viena nesusižeidėte.

– Svarbiausia yra tai, kad ji sudaužė mano daiktą!

Nusivylusi mama irzliai dėbtelėjo į Liusę.

– Ji tik smalsavo. Tas daiktas sudužo netyčia, Liusė.

Liusė rūščiai dėbtelėjo į seserį.

– Nekenčiau tavęs. Darsyk pamėginsi čia ateiti – nusuksiu tau galvą.

Toks grasinimas pakurstė dar vieną Elisės ašarų laviną, o motinos veidas apniuko.

– Gana, Liusė. Tikėjaisi, kad elgsiesi gražiai su taip sunkiai sirgusia seserimi.

– Ji jau pasveiko, – atkirto Liusė, bet žodžius užgožė garsūs Elisės sriūbavimai.

– Turiu pasirūpinti Elise, – pasakė motina, – paskui sušluosiu šitas duženas. Neliesk šukių, jos aštrios lyg skustuvas. Dėl Dievo meilės, Liusė, nupirksiu tau kitą suvenyrą.

– Jis nebebus toks pat, – paniurusi burbtelėjo Liusė, bet seserimi nešina mama jau buvo išskubėjusi iš kambario.

Liusė suklupo prie šukių. Jos tviskėjo lyg ant medinių grindų ištiškę vaivorykštiniai muilo burbulai. Susigūžusi į kamuoliuką, mergaitė šniurkščiojo ir žiūrėjo į sudužusią figūrėlę, žvelgė tol, kol viskas akyse susiliejo. Atrodė, kad širdelėje nebetelpančios emocijos: įniršis, sielvartas, karštas kankinantis beviltiškas meilės ilgesys tuoj prasiverš pro odą ir pasklis ore.

Ūmai blausioje lempos šviesos dėmėje ėmė busti mažutės liepsnelės. Nurijusi ašaras Liusė apglėbė save rankomis ir sudrebėjusi visu kūnu giliai įkvėpė. Sumirksėjusi išvydo, kad nuo žemės pakilusios ugnelės skrieja aplink ją. Ji apstulbo, pirštais pasitrynė akis, įsižiūrėjo į besisukančias, šokančias kibirkštėles. Galiausiai suprato, ką regi.

Jonvabaliai.

Tik jai skirta magija.

Kiekviena stiklo šukelė pavirto gyva kibirkštėle. Šokančių jonvabalių procesija neskubriai nuskriejo prie praviro lango ir išnyko naktyje.

Po kelių minučių sugrįžusi mama rado Liusę sėdinčią ant lovos krašto ir žiūrinčią pro langą.

– Kas nutiko šukėms? – nustebė mama.

– Dingo, – išsiblaškiusi tarstelėjo Liusė.

Tai buvo jos paslaptis, jos magija. Liusė nenumanė, iš kur atklydo tos kibirkštėlės, bet suprato, kad jos ras tinkamas aneles ir žiebs ten gyvybę, panašiai kaip ir šaligatvių plyšiuose pražystančios gėlės.

– Juk liepia neliesti šukių. Galėjai susižeisti pirštus.

– Atsiprašau, mamyte.

Liusė pasisiekė ant naktinio stalelio gulinčią knygą. Atsivertė ją kur papuola ir įsistebeilijo nieko nematančiu žvilgsniu.

Išgirdo mamos atodūsi.

– Liusė, turėtum būti kantresnė su mažąja sesute.

– Žinau.

– Ji dar nesustiprėjo po patirtų išgyvenimų.

Liusė tebespoksojo į atverstą knygą ir atkakliai tylėjo. Galiausiai motina išėjo iš kambario.

Per vakarienę tvyrojo įtampa, tylą drumstė tik Elisės taušėjimas. Pavalgiusi Liusė padėjo sutvarkyti stalą. Mergaitės

galvoje dūzgė mintys. Matyt, jos jausmai buvo tokie stiprūs, kad net gebėjo suteikti stiklui naują formą. Liusė vis suko galvą: ar tik stiklas nemėgines jai ko nors pasakyti?

Ji nuėjo į tėvo namų kabinetą. Tėtis kalbėjo telefonu. Liusė žinojo: jis nemėgsta būti trukdomas, kai dirba, bet žūtbut turėjo šio to paklausti.

– Tėveli, – nedrąsiai ištarė ji.

Mergaitė pastebėjo, kaip įsitempė tėvo pečiai, suprato jį suerzinusi. Vis dėlto padėjęs ragelį tėtis atsiliepė švelniu balsu.

– Ką, Liusė?

– Ką reiškia pamatyti jonvabalį?

– Vargu ar Vašingtono valstijoje išvysi kokį jonvabalį. Taip toli šiaurėje jie negyvena.

– Bet ką jie *reiškia*?

– Kalbi apie simbolinę reikšmę? – Jis akimirką susimąstė. – Dieną jonvabalis – nepastebimas vabzdys. Nepažinusi jo tikriausiai nuspręstum, kad jis niekuo neypatingas. Tačiau naktį jonvabalis sužimba savo paties šviesa. Tamsa pažadina nuostabiausią jo savybę. – Pamatęs susižavėjimo kupiną Liusės veidelį, tėvas nusišypsojo. – Nepaprastas paprastos būtybės talentas, tiesa?

Nuo tos dienos stebuklai aplankydamo Liusę kaskart, kai jai to labiausiai reikėdavo. Ir kartais – kai to mažiausiai norėdavosi.

2

„Man nelengva pasitikėti žmonėmis“, – jų pažinties pradžioje Kevinui prisipažino Liusė.

Tąsyk jis suspaudė ją glėbyje ir sušnibždėjo:

„Bet manimi pasitiki, tiesa?“

Pragyvenusi su Kevinu Pirsonu dvejus metus Liusė vis dar negalėjo patikėti savo sėkme. Šis vyras įkūnijo visas jos svajones, suprato, kokios svarbios gali būti smulkmenos – tarkim, priešais jų dviejų namą pasodindavo mėgstamiausių Liusės gėlių ar vidury dienos paskambindavo be jokios rimtos priežasties. Kevinas mėgo bendrauti ir dažnai išsitempdavo Liusę iš jos studijos į kokį vakarėlį ar vakarienauti su draugais.

Liusės aistra darbui pakenkė ankstesniems jos santykiams. Ji kūrė mozaikas, šviestuvus ir net nedidelius baldus, tačiau užvis labiausiai mėgo dėlioti langų vitražus. Anksčiau Liusei neteko sutikti žmogaus, kuriuo būtų susižavėjusi bent perpus tiek smarkiai, kiek mėgo darbą. Taigi, ji buvo talentinga menininkė, bet nevykusi draugė. Kevinas šias nuostatas pakeitė. Išmokė Liusę jautrumo, pasitikėjimo, kartu jie patyrė tokių

akimirkų, kai jai atrodydavo, kad nėra pasaulyje artimesnio žmogaus už Keviną. Tačiau net ir tada tarp jų likdavo menkutė, bet neįveikiama praraja, kliudanti vienas kitam išpažinti pačias slapčiausias paslaptis.

Pro pusiau pravirą pertvarkyto garažo langą padvelkė vėsus balandžio vėjelis. Liusės meno dirbtuvės buvo sausakimšos įvairiausių jos darbo reikmenų: čia stovėjo montažinis stalas su įmontuota šviesdėže, litavimo stotelė, rėmai stiklo lakštams laikyti, stiklo lydymo krosnis. Lauke pakabinta ryški mozaikinė iškaba vaizdavo dangaus fone ant senovinių sūpuoklių besisupančią moterį. Po paveikslėliu švietė paaukuotomis raidėmis išraitytas pavadinimas: „Sparnuotosios sūpynės.“

Iš netoliese esančio Fraidei Harboro atsklido energingai besiriejančių kirų čerškesys, sugaudė artėjantis keltas. Nors San Vono sala priklausė Vašingtono valstijai, čia pasijusdavai lyg atsidūręs kitame pasaulyje. Nuo drėgmės ją saugojo Olimpo kalnai, todėl net ir tomis dienomis, kai Siatlas kentė pilkumą ir purkšną, salą glostė saulės spinduliai. Visą vešliais kėnių ir pušų miškais nusagstyta salą juosė paplūdimiai. Pavasarį ir rudenį horizontą dažnai perplėsdavo vandens čiurkšlės – orkų būriai vaikydavosi lašių guotus.

Prieš prilipindama stiklo gabalėlius prie plonyčiu skiedinio sluoksniu padengto stalviršio Liusė rūpestingai dėliojo ir perdėliojo mozaikos piešinį. Mozaikai ji pasirinko jūros nuglundintus stikliukus, porceliano šukes, Murano stiklo gabalėlius, margaspalvius „millefiori“* karoliukus. Viską suklijuos aplink stikle išraitytus ornamentus. Ji kūrė gimtadienio dovaną Kevinui – spiralėmis dekoruotą stalėlį. Kartą pamatęs šį Liusės eskizą Kevinas nepaprastai susižavėjo.

* Mozaikinis gėlių raštai išmargintas stiklas.

Liusė taip įniko į darbą, kad pietūs jai visai iš galvos išgaravo. Jau kaip reikiant įdienesius, į duris pabeldė ir vidun įėjo Kevinas.

– Labas, – Liusė plačiai nusišypsojo ir slėpdama savo kūrinį ant mozaikos švystelėjo audinio skiautę. – Ką čia veiki? Gal nori pakviesti kur nors suvalgyti po sumuštinį? Mirštu iš bado.

Tačiau Kevinas nieko neatsakė. Veide nekrustelėjo nė rau-menėlis, o akys vengė Liusės žvilgsnio.

– Mums reikia pasikalbėti, – ištarė jis.

– Apie ką?

Kevinas trūkšmingai atsiduso.

– Man taip netinka.

Liusė apmirė: Kevino veido išraiška nežadėjo nieko gero.

– Kas... kas tau netinka?

– Mes. Mūsų santykiai.

Staiga plūstelėjusi panika pribloškė, užblokavo visas mintis. Tik po kelių akimirku Liusė atitoko.

– Tu čia niekuo dėta, – ėmė aiškinti Kevinas. – Noriu pasakyti, tu nuostabi. Viliuosi, patikėsi manimi. Bet pastaruoju metu man šito nebeužteko. Ne, „neužteko“ – netinkamas žodis. Veikiau jaučiu, kad man tavęs *per daug*. Visa tai nebetelpa manyje, jaučiuosi tarsi perpildytas. Ar ką nors supranti?

Apstulbusios Liusės žvilgsnis įsmigo į ant darbastalio išbarstytas stiklo šukes. Jeigu ji sutelks dėmesį į ką nors kita, bet ką, tik ne į Keviną, gal jis liausis kalbėjęs?

– ...privalau būti ypač sąžiningas, kad galiausiai nepasirodyčiau besas niekšas. Nė vienas žmogus neturėtų elgtis niekšiška. Tiesiog tai nepaprastai vargina, Liusė. Nelengva nuolatos tau įrodinėti, kad ir man šitie santykiai labai svarbūs.

Jeigu bent minutėlei atsidurtum mano vietoje, suprastum, kodėl noriu bent kiek pailsėti nuo viso šito. Nuo mūsų.

– Juk tu ne pailsėti nori, – Liusė sugraibė stiklo rėžtuką, pamirkė jo galiuką alyvoje. – Tu mane palieki.

Ši mintis tiesiog netilpo galvoje. Net išgirdusi savo pačios žodžius, Liusė neįstengė jais patikėti. Bemaž nesusigaudydama, ką veikia, pridėjo kampainį ir nubrėžė stikle liniją.

– Matai, kaip tik apie tai ir kalbu. Tos gaidelės tavo balse. Suprantu, ką galvoji. Visada būgštavai, kad tave paliksiu, ir štai dabar, kai taip nutiko, manai neklydusi nuo pat pradžių. Bet viskas ne taip, – Kevinas nutilo, sužiuro, kaip ji specialiomis stiklui laužti skirtomis replėmis suima atrėžtą gabalą. Užteko vieno patyrusių rankų spustelėjimo ir stiklas dailiai atsiskyrė nuo pažymėtos linijos. – Kartoju, tai ne tavo kaltė. Bet noriu pridurti, kad ir aš dėl šito nekaltas.

Liusė neapsakomai atsargiai paguldė stiklo gabalą ir reples ant stalo. Pasijuto, tarsi kristų, nors sėdėjo nejudėdama. Ar ji visiškai kvaiša, jei šitaip apstulbo? Kokie ženklai prasprūdo jai pro akis? Kodėl buvo tokia akla?

– Sakei, kad myli mane, – ištarė Liusė ir net susigūžė nuo nepaprastai liūdnai suskambusių žodžių garso.

– Iš tiesų mylėjau tave. Tebemyliu. Štai kodėl man taip nelengva. Skaudu ne mažiau nei tau. Tikiuosi, suprasi.

– Ar yra kita mergina?

– Jei ir būtų, ji niekaip nesusijusi su mano sprendimu pailsėti nuo mūsų santykių.

Kai vėl prabilo, jos balsas skambėjo šiuurkščiai lyg atplaišos kraštas.

– Kalbi apie mūsų santykių pertrauką taip, lyg praneštum išeinąs parnešti kavos ir riestainių. Bet tai ne pertrauka. Tu išeini visam laikui.

– Žinojau, kad pasiusi. Žinojau, kad atsidursime beviltiškoje padėtyje.

– O ko gi dar tikėjaisi?

– Atsiprašau. Atsiprašau. Kiek kartų turėčiau tai pakartoti? Labiau apgailestauti jau nebegalėčiau. Stengiausi kaip įmanydamas ir labai apgailestauju, kad tau šito nepakako. Ne, tu niekada šito nesakei, bet aš visada žinojau. Nes kad ir ko ėmiausi, taip ir nenumaldžiau tavo nepatiklumo. Galop turėjau pripažinti: nesu sukurtas tokiems santykiams. Visai nelinksma įžvalga, patikėk manimi. Jei tau palengvės, žinok: jaučiuosi sumautai. – Sutikęs nenuovokų Liusės žvilgsnį, Kevinas atsiduso. – Paklausk, yra šis tas, ką turėtum išgirsti iš manęs, o ne iš ko nors kito. Supratęs, kad mūsų santykius ištiko krizė, norėjau su kuo nors pasikalbėti. Kreipiausi į... draugę. Kuo daugiau laiko mudu praleidome kartu, tuo artimesni tapome. Nė vienas šito tyčia nesiekėme. Taip tiesiog nutiko.

– Susitikinėjai su kita? Dar nė nepranešęs man, kad nori skirtis?

– Emociškai jau buvau tave palikęs. Tik nespėjau apie tai pasakyti. Suprantu, derėjo elgtis kitaip. Bet esmė ta, kad atėjo metas pasukti kita, nauja kryptimi. Taip bus geriausia mums abiem. Vis dėlto šią situaciją visiems – ir man – apsunkina tai, kad mergina, su kuria dabar susitikinėju yra... tavo artimas žmogus.

– Artimas žmogus? Nori pasakyti, susitikinėjai su mano drauge?

– Tiesą pasakius... tai Elisė.

Liusės oda pašiuropo. Turbūt panašiai jaučiasi per stebuklą bedugnėn nenugarmėjęs žmogus, kurio kūne tebešniokščia adrenalinas. Ji neteko amo.

– Jai, kaip ir man, nè nedingtelėjo, kad įvykiai gali pakrypti tokia linkme, – pasakė Kevinas.

Liuse sumirksėjo, nurijo seiles.

– Kokia linkme? Tu... susitikinėji su mano seserimi? Myli ją?

– Neplanavau šito.

– Miegojai su ja?

Kevinas susigėdęs tylėjo. Tokio atsakymo pakako.

– Nešdinkis, – paliepė ji.

– Gerai. Bet juk nekaltinsi jos dėl...

– Nešdinkis, *nešdinkis!*

Liuse prisiklausė užtektinai. Dar nežinojo, ką darys toliau, bet nemaž neabejojo: Kevinas čia matyti nebenori.

Jis nužingsniavo prie studijos durų.

– Pasikalbėsime vėliau, kai viską gerai apmąstysi. Noriu, kad liktume draugai. Ir štai dar kas, Liuse... Elisė netrukus ketina čia įsikraustyti. Todėl tau reikėtų pasidairyti kitos vietos.

Liuse tylėjo lyg vandens į burną prisisėmusi. Kevinui išėjęs, ji dar kelias minutes sėdėjo tyloje, stengdamasi atsitokėti nuo sukrėtimo.

Karčiai nusistebėjo savo reakcija. Juk niekas nepasikeitė. Elisė visada gaudavo, ko užsigėidusi, ėmė viską, ko jai prireikdavo, nè akimirką nesusimąstydavo apie pasekmes. Visi Marinių šeimos nariai, ir pati Elisė, svarbiausia visada laikė jaunėlę. Liuse būtų galėjusi tiesiog imti ir nekęsti sesers – jei ne ta retsykiais Elisę užplūstanti melancholija, kuri darė ją pažeidžiamą ir kaip aidas atkartojė tylų jų motinos liūdesį. Liuse vis susizgribdavo besirūpinanti seserimi: joms išėjęs pavakarieniauti, apmokėdavo sąskaitą, skolindavo Elisei pinigų, nors skolų ši niekada negražindavo, leisdavo panešioti drabužius ir batus, nors daugiau jų nebepamatydavo.

Elisė buvo protinga, aiškiai reikšdavo mintis, deja, tik vargais negalais pabaigdavo bet kokią pradėtą užduotį. Darbuose ilgai neužsibūdavo, planų neįgyvendindavo, santykius nutraukdavo anksčiau, nei šie kur nors nuvesdavo. Sukurdavo žaviausios būtybės – charizmatiškos, seksualios linksmuolės įspūdį, bet neilgai trukus – veikiausiai neištvėrusi paprasto, kasdienio, santykius sutvirtinančio bendravimo – vienas draugystės skubėdavo keisti kitomis.

Pastaruosius pusantrų metų Elisė dirbo scenaristo padėjėja – rašė scenarijų daugiaserijinei, dienomis rodomai muilo operai. Taip ilgai ji dar nebuvo ištvėrusi jokiam kitame darbe. Liusės sesuo gyveno Siatle, kartkartėmis apsilankydavo Niujorke – ten susitikdavo su pagrindiniais serialo scenaristais ir aptardavo siužetinę filmo liniją. Liusė supažindino ją su Kevinu, jie keliskart buvo išėję kartu pasižmonėti, bet Elisė nudavė visiškai nesidominti sesers vaikinui. Naivuolė Liusė nė neįtarė, kad be jokių skrupulų jos daiktus besiskolinanti sesuo vieną dieną pasigvieš ir vaikiną.

Kaip prasidėjo Elisės ir Kevino draugystė? Kas žengė pirmą žingsnį? Nejaugi Liusė buvo tokia vargšėlė, tokia pasigailėjimo verta būtybė, kad galiausiai Kevinas nebeištvėrė? Kevinas tvirtino esąs nekaltas, vadinasi, kalta ji? Kas nors juk turi būti kaltas.

Ji kietai sumerkė akis, stengdamasi sulaikyti karštas, lauk besiveržiančias ašaras.

Kaip pavadinti tokio stipraus skausmo priežastį? Kur dėti staiga Beverčiais tapusius prisiminimus, jausmus, siekius?

Drebančiomis kojomis Liusė nusverdėjo prie laukujų durų. Netoli jų atremtas į sieną stovėjo vintažinis trijų pavarų dviratis. Turko spalvos senuko „Schwinn“ vairą puošė gėlėtas

krepešelis. Stvėrusi šalia durų pakabintą šalną ji išsistūmė dviratį į lauką.

Vėsią pavasario popietę gaubė rūkas, didžiųjų pocūgių viršūnės smigo į lengvučius lyg muilo putas debesis. Po Liusės marškinėliais įsisuko šaltas drėgnas vėjelis, nuogų rankų oda pašiurpo. Ji važiavo nesirinkdama krypties, be jokio tikslo, kol galop ėmė mausti kojas, o krūtinę sugėlė. Pasiekusi pakelės aikštelę, atpažino taką, vedantį prie įlankos vakarinėje salos dalyje. Stumdamsi dviratį Liusė patraukė nelygiu takeliu ir atsidūrė prie stačių, vėjų nugairintų, kalkakmedžio intarpais išmargintų raudonojo bazalto uolų. Paplūdimyje krankliai ir kirai knebinėjo atoslūgio paliktus gardėsius.

Tikrieji salos gyventojai – pakrančių sališai kadaise gaudyklėmis žvejojo lašišas, rinko moliuskus ir austres. Jie tikėjo, kad sąsiauryje gausiai randamas maistas – jaunos moters, kadaise ištekėjusios už vandenyno, dovana. Vieną dieną mergina plaukiojusi vandenyne, o šis pavirtęs dailiu jaunikaičiu ir ją pamilęs. Vos tik merginos tėvas nenoriai palaiminęs jų santuoką, ji kartu su mylimuoju visiems laikams pradingusi vandenyno gelmėse. Nuo tų laikų dėkinga jūra nešykšti gėrybių. Liusė visada mėgo šią legendą, ją žavėjo mintis apie nepaprastą, visa apimančią meilę, tokią stiprią, kad norisi į ją nerti stačia galva, bet ką dėl jos paaukoti. Deja, romantika būdinga tik menui, literatūrai ir muzikai. Tikrame gyvenime tokios meilės nė su žiburiu nebūtum radęs.

Bent jau ne Liusės gyvenime.

Atlenkusi dviračio paspyrį, Liusė nusivožė šalną ir patraukė į kiek žemiau besidriekiantį paplūdimį. Žemė čia buvo akmenuota, kauburiuota, pilko smėlio lopinėlius nuklojo krantan išplukdyti medgaliai. Ji ėjo dėdama koją už kojos, svarstydamą,

ką gi daryti toliau. Kevinas panoro, kad Liusė išsikraustytų. Per vieną popietę ji neteko namų, vaikinų ir sesers.

Besitvenkiantys debesys leidosi žemyn ir temdė blėstančius saulės spindulius. Tolumoje audros debesis jau laistė vandenyną lietumi, jo šuorai plaikstėsi tarsi tinklinio audinio užuolaidos. Virš vandens nuskriejo varnas, juodų jo sparnų galiukai styrojo lyg plunksnuoti pirštai. Oro srautą pasikinkęs paukštis leidosi nunešamas į krantą. Audra slinko artyn. Verėtų pasidairyti pastogės. Bėda ta, kad Liusė nė nenumanė, kur galėtų pasislėpti.

Tarp druskingo rūko apgaubtų akmenų blykstelėjo kažin kas žalias. Pasilenkusi Liusė paėmė radinį. Iš laivų į jūrą išmestus butelius bangos sudaužydavo, duženas atplukdydavo į krantą, o čia, smėlio be paliovos šlifuojamos, šukės virsdavo matinio stiklo karoliukais.

Delne sugniaužusi jūros stiklo gabalėlį, ji vėl pažvelgė į grublėta paklode pakrantę apklojusį vandenį. Vandenynas nusidažė tamsiai violetine – apgailestavimų, apmaudo ir juodžiausios vienatvės – spalva. Skaudžiausia tokios apgavystės, kokią patyrė Liusė, pasekmė – prarastas pasitikėjimas savimi. Kartą apsirikęs jau niekada niekuo iki galo nebeapsitikėsi.

Liusės kumštis užkaito lyg apraizgytas ugnies liežuviais. Delną kažkas sukuteno ir ji nevalingai atlenkė pirštus. Jūros stikliuko nebebuvo. Jo vietoje ant delno tupėjo drugelis ir taisėsi vaivorykštės spalvomis tviskančius sparnus. Vos sekundėlę užsibuvęs vabzdys virptelėjo ir pakilo. Blykstelėjęs nežemišku mėliu drugelis nupleveno ieškoti prieglobsčio.

Liusės lūpos išlinko į niūrią šypseną.

Nė vienai gyvai būtybei ji nebuvo prisipažinusi, ką geba kurti iš stiklo. Kartais, kai užplūsdavo stiprios emocijos, užtekdamo tik prisiliesti prie stiklo ir šis atgydavo, virsdavo

koku nors padarēliu ar bent jau nepaprastai tikroviška iliuzija. Padarēliai visada būdavo maži, iliuzijas trukdavo vos akimirksnį. Liusė bergždžiai stengėsi suprasti, kaip ir kodėl tai nutinka, kol galiausiai perskaitė Einšteino žodžius: galima gyventi tikint, kad stebuklų nebūna, arba žvelgti į pasaulį taip, lyg jis visas būtų stebuklas. Tada ji suprato: nesvarbu, kaip pavadins savo talentą – molekulinės fizikos fenomenu ar magija – abu pavadinimai bus teisingi; šiaip ar taip, žodžiai čia apskritai bereikšmiai.

Vos tik drugelis išnyko, nelinksmą Liusės šypsena išblėso.

Drugelis simbolizuoja susitaikymą su naujo gyvenimo etapo neišvengiamybe. Viltį, neblėstantį tikėjimą pastovumu, kai viskas aplinkui kinta.

„Tik ne šįkart“, – pamanė Liusė, pykdama dėl savo gebėjimo, jo primestos atskirties.